

sjónarmið

Andras Kristiansen, fiskivinnulesandi

Verður veiðutrýstið ikki skert nú tess verri verður tað seinri

Enn einaferð skapti Smyrlamálið rumbul í føroyskum politikki. Fólk er við at fáa ta fatan, at hetta er tað mest týðandi og átrókandi málið í føroyskum politikki og má loysast sum skjótast.

Meðan alt hetta fer fram, er tann føroyska fiskivinnan og harvið eisini alt tað føroyska samfelagið framvegis í ovurstórum trupulleikum. Men hvat hoyra ella lesa vit um tað í útvarpinum og bløðunum ella fáa viðmerkingar frá politikkarum og hugskot um møgular loysnir? So gott sum einki. Gott nokk for eitt drúgt orðaskifti fram, tað studningsskipanin til fiskivinnuna var til viðgerðar í vár. Men tað skuldi bara mangla; av eini samlaðari figgjarløg upp á umleið 700 mill. krónur fara 250 mill. krónur ella ein tridringur sum studningur til fiskivinnuna á ein ella annan hátt.

Ikki tí, undirritaði tekur undur við, at stuðul verður latin til fiskivinnuna, soleiðis sum stóðan er í dag. Men hvat hava vit hoyrt frá politikk-

arunum síðani í vár, tað snýr seg um fiskivinnuna tey komandi árin og longur fram í tíðina? Ein kann ikki siga, at tað hevur verið nakað stórvægis; (fiskaaling undantikin). Tað kundi sæð út til, at hesir spurningar ikki hava áhugað millum politikkarar. Ella liggur feilurin kanska hjá bløðunum og/ella útvarpinum?

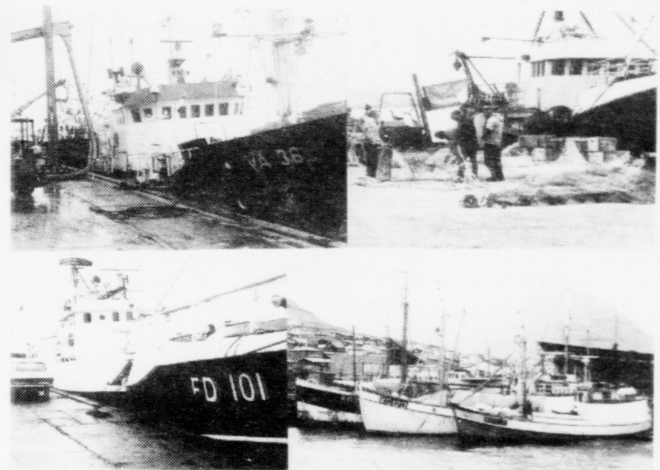
Miðskeiðis í summer kom fram, at altjóða havransóknarráðið ICES hevur mælt til, at veiðan eftir toski við Føroyar í komandi ári ikki fer upp um 16.000 tons. Tað tilsvandi talið fyri hýsu er sett til 14.000 tons. Til sammetingar kann nevast, at tað er møgult at veiða umleið 30.000 tons av toski og umleið 20.000 tons av hýsu við Føroyar um árið, tó treytað av, at javnvág er millum stovnstødd og skipatal (roynd).

Ein kann so spyrja, hvør orsøkin er til, at ICES kemur við einum tilmæli um so lágar totalkvotur fyri tosk og hýsu. Tann beinleiðis orsøkin er tann ovurstóra og vaksandi royndin

eftir toski og hýsu, sum er farin fram undir Føroyum tey síðstu árin; ein roynd, ið langt í frá hevur verið ella er í samsvor við tað, sum stovnstøddin loyvir, um javnvág skal vera í stovnunum.

Men fyri at fáa tað ábyrgdina fram, sum politikkararnir hava hesum viðvíkjandi, er hetta ikki eitt nóg fullfiggjað svar. Um politikkararnir høvdu tikið aðrar avgerðir í rættari tíð, hevði eitt so lágt tilmælið ikki verið komið.

Fyrst í 70'unum gjørdist teimum flestu greitt, at føroyingar í framtíðini fyri tað mesta máttu grunda sín fiskiskap á heimaleiðirnar. Oftani var frá fiskifróðingum mælt til eina varðliga roynd, so at stóði undan stovnunum ikki varð maað burtur. Men hertil er at siga, at vit um hetta mundi ikki høvdu fult harrademi yvir fiskastovnunum við Føroyar. Men eftir at fiskimarkið er flutt út á 200 fjórðingar, er stóðan ein heilt onnur; nú hava vit fult harrademi yvir fiskastovnunum rundan

um Føroyar. Tað skuldi tí verið rimuligt, at tað varð rikin ein fiskivinnupolitikkur, sum tryggjaði eina rimuliga úrtøku upp á veiðueind (skipi). Tað kann tverri ikki sigast, at so hevur verið.

So hvørt, sum veiðan er minkað aðrastaðni, og/ella vit hava verið útiðstir haðani, er veiðuorkan flutt yvir á stovnar undir Føroyum og tá serstakliga toska- og hýsustovnarar.

Tað ikki frá politikskari síðu er gjørd nekur verulig roynd at steðga einum vøkstri í royndini eftir aðurnevndu fiskasløgum, kann verða sagt, at myndugleikarnir hava givið sitt vælsignisli til ein slíkan vøkstur; hetta hóast nógvar ávaringar móti hesum frá okkara fiskifróðingum.

Orsakar av tí vaksandi royndini er veiðan upp á veiðueind minkað munandi. Hetta hevur verið ein av orsøkunum til, at veiðuflothin er komin í rakstrartrupuleikar. Men her hava politikkararnir loyst trupulleikarnar við at lata so mikið meira í

studningi til skip og manning.

Harvið hava skipini kunna hildið fram við fiskiskapinum, og enná onnur hava kunnað komið upp í flotan. Úrslitið er, at veiðan upp á veiðueind er minkað enn meir, og flotan aftur komin í rakstrartrupuleikar. Men hvat gera politikkararnir: jú meira í studningi (1/3 av allari figgjarløgini) og lán verður upptikið at býta út millum skipini. Úrslitið kenna vit alt ov væl: tilmælið frá ICED var einans at veiða 16.000 tons av toski og 14.000 tons av hýsu komandi ár.

Hvørjar avleiðingar fær hetta ikki fyri mannskap, skip og virkni á landi? Men vónandi hevur segan lært okkara kærur politikkarar so mikið, at stig verða tikið, so ikki verður veitt meir enn tað, sum er mælt til frá ICES. Gera teir ikki tað, verður bara verri í komandi árum. At man er komin inn í ein «óndan sirkul» er ikki at taka feil av; jú longri biðað verður við at taka tær einstu rættu avgerðirnar, nevniliga at minka um

veiðuorkuna (veiðutrýstið), jú tyngri verður at føra tær út í livið seinni.

Hvi politikkararnir ikki hava tikið tær endaligu avgerðirnar, skal eg ikki siga so nóg um. At tað ikki frá fiskifróðingum er gjørt vart við viðurskiftini, kunnu teir ikki krøgva seg aftanfyri. Men kanska teir við at taka «ópopulerar» avgerðir sum at minka um veiðuorkuna hava roknað við at traðka á halan hjá vinum og kenningum, ið eiga part í skipi, sum møguleiga hevði verið rakt av eini tilkari avgerð. At teir haraftur imóti høvdu gjørt eina góða gerð fyri Føroyar upp á longri sikt liggur teimum kanska ikki so frammalaga í tonkunum.

Men at avgerðirnar, sum skulu til, eru tungar at taka og enná tyngri at bera fyri tað føroyska samfelagið, soleiðis sum nú er stætt, skal eg geva politikkarunum rætt í. Men fyri tað ber ikki til at biðað við at taka tær.

Andras Kristiansen

Pauli víðari: c.b. Enn eru Føroyar ikki eitt sosialistiskt samfelag, hóast risastig eru tikið tann vegin tey seinastu árin c.l. At Pauli skrivur sos. samfelag istaðin fyri eitt kommunistiskt er einans og aleina taktiskt. Lættari er at lumpa – fuppa fjøldina, hann er jú meistari á ekinum. Sær sjálvum og politikki sínum likur nevni hann í grein síni ikki eitt einasta ting, sum kann undirbyggja pástand hansara. Men hvat, tað ger Fólkaflokkurin heldur ikki í sínum áløpum. Báðir nýta teir bert gott av tí, sum Javnaðarflokkurin saman við øðrum hevur uppbyggt. Man tað vera ein tann einasti sambands- ella fólkaflokkurur ella kvinnu sum hevur avvist at taka í móti tí hjálp. Sum landið í dag kann veita: avlamsins-hjálp, heimahjálp, dagpenga-

skipani o. e. Tel tey virkir, skip og bátar, sum á ein ella annan hátt hava tikið móti láni, stuðli og øðrum veitingum, ið landið veitir. Og nú tá tú hevur talt, fant tú nakran sambands- ella fólkaflokk mann ella kvinnu, sum hevur noktað at móttikið hesa hjálp? Teir munnu kunna teljast á einari hond, um teir yvirhever finast.

Øll hesi mongu virkir, skip og bátar, ið komin eru hesu seinastu árin, all hava tey fingið stuðul frá millum øðrum Javnaðarflokkinum. Hvussu mong vóru tey ikki farin av knóranum, um Javnaðarflokkurin fylgdi og tók undir við politikkinum hjá Sambands- og fólkaflokkinum um: «at tað, ið ikki kann standa, má falla». Einkelt av hesum virkjum er sosialiserað, so sum Pauli sigur, heldur ikki tey har vesturi í Vágum-

um. Eisini hesi virkir og skip, Pauli Ellefsen, hevur Javnaðarflokkurin stuðlað og ikki sosialiserað. Spyr bert brøður tinar har vesturi, ið nokk ikki fáa tað minsta lagkøupetti. Hetta bert fyri at visa á, at Javnaðarflokkurin ikki hevur sosialiserað nakað virki, so sum Pauli sigur.

Nú spyr onkur, hvat gott nýtur Pauli Ellefsen av hesum? Jú, hesin maður kom fyri fáum árum síðan heim aftur til Føroyar. Skjót svingaði hann seg figgjarliga. Hygg bert eftir, hvørjar bygningar hesin granskoðarin er mentur at reisa. Munnu skip, bátar og manning fáa líka nóg peningaliga burtur úr sum hann? Á jú, á jú, einaferð var Pauli formaður í Prísraðnum. Ikki hugsi eg, at parturin hjá granskoðaranum man hava ligið eftir tær ferðir, okkurt

skip hevur staðið til tvang. Henda pris mugu virkini og vinnan gjalda. Hetta eru virkir, skip og bátar, sum Javnaðarflokkurin stuðlar og ikki sosialiserar. Pauli veit alt hetta, men hann skal jú fylgja uppskriftini.

At Pauli av øllum alvi roynir at sáa ótta á fólkið sæst eisini, tá hann í grein síni «Dimmu» víðari sigur ella við vilja sigur osatt: c.b. Pólski verkamaðurin hevur sosialismuna istaðin. c.l. Aftur eitt taktiskt fupnummar. Polen er ikki eitt sosialistiskt land, men eitt kommunistiskt.

Pauli svarar í eini sjálvframléiddari samrøðu í «Dimmu», at leiðararnir í eystanlondum eru ásamdir um, at teir hava tað sonnu sosialismuna. Her «dummar» Pauli seg rættliga. Londin

fyri eystan eru kommunistisk og ikki sosialistisk, og júst hetta er óbeinleiðis orsøkin til streikurnar.

Eg vil biðja fólk minna seg á, hvør stjórnaði í Ruslandi og øðrum av teimum kom. londunum. Politikkurin hjá hesum stjórnar var ógvuliga afturhaldin og einstaklinga stórpengar vinaligur, júst sum politikkurin hjá Sambandsflokkinum og Fólkaflokkinum. Hesum politikki er Javnaðarflokkurin imóti og harvið eisini imóti kommunismuni. Sum tað skilt av hesum er s. flokkurin Og f. flokkurin nettup ein orsök til eina evt. kommunismu í Føroyum.

Seinastu tingsetu var Pauli so nasadjarvar at renna upp á talarapallin og í mikrofona útvarpa, at Vilhelm J. kravdi, at Sambandið skuldi

so gott sum hálsfevna russin. Hesaferð var hann í hæddini, bar lygn sína fram beint aftaná, at Vilhelm J. hevði talað og hevði sagt:

«Í dag eri eg í tí stæðu, at eg eisini mæti sum tingmaður, tá partamaður min Poul J. Olsen er burturstaddur, og vil hetta siga, at eg eisini umboði eitt valdemi, nevniliga Norðoya valdemi. Í tí valdemonum eru nakrir saltfiskatrolarar, sum í hesum ári hava veitt í tí sjógví, sum russarsáttmálin umfatar, og hevur hesin fiskiskapur givið monnum eina inntøku uppá umleið 200.000 kr. í part higartil á ár. Eisini hava saltfiskalastirnar úr hesum sjógví givið tí timalenta fólkinum har í valdemoninum eina úrtøku uppá 5 til 7 mió. kr.

Eg má fyri mitt viðkom Framhald á síðu 13